

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Теоретико-методичні та організаційні основи
управління конкурентоспроможністю підприємства»**

Виконавець:

студент ЦЗФН

Закар'ян Єлізавета Жанівна _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Єгунов Юрій Артемович _____

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Проблема управління конкурентоспроможністю продукції підприємства є актуальною як з наукової, так і з практичної точки зору. На сьогоднішній день в умовах посилення конкурентної боротьби для кожного промислового підприємства на перший план виходить завдання збереження і підвищення власної конкурентоспроможності, успішне вирішення якої є невід'ємним і необхідним атрибутом сучасної успішної компанії.

У науковому плані дослідження проблеми управління конкурентоспроможністю підприємства також є актуальним через відсутність єдності між дослідниками з різних аспектів даної проблеми, а також відсутність цілісного загальноновизнаного її розуміння і тлумачення.

На сьогоднішній день не існує єдиного загальноприйнятого тлумачення проблеми управління конкурентоспроможністю промислового підприємства, кожен вчений дивиться на цю проблему по-своєму.

Мета дослідження. Основна мета кваліфікаційної роботи магістра полягає в дослідженні теоретико-методичних та організаційних основ управління конкурентоспроможності продукції ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель», напрямків та шляхів щодо її удосконалення.

Завдання дослідження:

- визначити основні складові системи управління конкурентоспроможністю; - дослідити сутнісну характеристику витратоємності продукції, розглянути систему її показників і методику їх розрахунку;
- дослідити розвиток підходів управління конкурентоспроможністю продукції;
- розглянути методи оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства;
- скласти загальну характеристику та проаналізувати результати господарської діяльності ПАТ «Одескабель»;
- проаналізувати склад, структуру та динаміку виробництва продукції ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»;
- оцінити конкурентоспроможність продукції ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»;
- структурувати системний підхід щодо управління конкурентоспроможністю продукції ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель»;
- запропонувати розвиток процесного підходу щодо управління конкурентоспроможністю ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».

Об'єкт дослідження: є Приватне акціонерне товариство «Одеський кабельний завод «Одескабель».

Предмет дослідження: теоретико-методичні основи системи управління конкурентоспроможністю продукції.

Методи дослідження. У процесі здійснення наукового дослідження використана ціла низка різноманітних методів, зокрема: методи класифікації та агрегування даних; метод аналізу рядів динаміки, експертний метод, порівняльний, статистичний та ін.

Інформаційна база дослідження: Закони України та інші нормативні документи, що регулюють діяльність вітчизняних підприємств; наукові монографії, статті в періодичних наукових виданнях та навчально-методичні посібники з обраної теми; статутні документи і законодавча база, положення та стандарти підприємства, що регламентують склад функціональні обов'язки співробітників підрозділів економічної служби, фінансова звітність та організаційна структура підприємства, статистична інформація.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (51 найменування). Загальний обсяг кваліфікаційної роботи магістра становить 91 сторінка комп'ютерного тексту, містить 23 таблиці та 26 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

В першому розділі досліджені теоретико-методологічні аспекти побудови системи управління конкурентоспроможністю продукції підприємства. Зокрема, розглянуті ключові завдання функціонування даної системи, її основні показники та складові частини. Окремий підрозділ присвячений обґрунтуванню підходів до здійснення процесу управління конкурентоспроможністю продукції на підприємстві.

Другий розділ присвячений аналізу динаміки показників конкурентоспроможності продукції ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель». В цьому розділі надана загальна характеристика підприємства і оцінка результатів його виробничо-господарської діяльності та фінансового стану з 2014 р. по 2018 рік, здійснений аналіз формування складу і структури повної виробництва продукції. Особливе місце в другому розділі роботи надано аналізу динаміки показників конкурентоспроможності продукції з 2014 по 2018 рік.

В третьому розділі обґрунтовані авторські рекомендації щодо підвищення ефективності системи управління конкурентоспроможністю продукції в ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».

ВИСНОВКИ

1. Отже, управління конкурентоспроможністю продукції – це планування, забезпечення необхідного рівня підвищення конкурентоспроможності продукції за допомогою цілеспрямованого впливу на чинники і умови, що формують конкурентоспроможність. При цьому конкурентоспроможність продукції створюється в рамках функціонування певних процесів – дослідження, розроблення, виготовлення і споживання. Оцінка конкурентоспроможності продукції необхідна для обґрунтування прийнятих рішень при: комплексному вивченні ринку; оцінці перспектив продажу конкретних товарів для внутрішнього і зовнішнього ринків; оцінці перспектив закупівлі конкретних імпорتنих і вітчизняних зразків товарів; формуванні товаровиробниками політики в області якості і конкурентоспроможності; позиціонуванні продукції; прийнятті управлінських рішень щодо доцільності витрат на розробку, та інше.

На конкурентоспроможність впливає дуже багато факторів і її можна досягти за допомогою різних, не схожих між собою методів, вибір яких, між іншим, повинен відбуватися з урахуванням життєвого циклу продукції, але будь який метод оцінки конкурентоспроможності має певні недоліки.

2. Метою управління конкурентоспроможністю продукції є забезпечення умов його успішного функціонування в конкурентному середовищі за допомогою цілеспрямованого впливу на умови і чинники, що формують конкурентоспроможність, та створення конкурентних переваг стосовно інших підприємств певної галузі усередині країни та за її межами за будь-яких економічних, політичних, соціальних та інших змін у його зовнішньому середовищі. Принцип системності, комплексності управління конкурентоспроможністю - забезпечує тісний взаємозв'язок цілей і завдань управління конкурентоспроможністю продукції з необхідними для їх досягнення засобами, методами та ресурсами. Рішення будь-якої задачі в системі має бути забезпечено необхідними ресурсами.

3. У сучасній економічній науці для оцінки конкурентоспроможності продукції використовується понад 100 методів, що дозволяють з тією чи іншою мірою об'єктивності та точності визначити її місце в конкурентному середовищі, а саме: метод багатокутника конкурентоспроможності, метод семантичного позиціонування, метод аналізу можливостей

конкурентів (порівняльних переваг), метод теорії ефективної конкуренції та метод розрахунку загального показника конкурентоспроможності товару.

4. Підводячи підсумки аналізу, слід зазначити, що за розглянутий період в ПАТ «Одескабель» відбулися різноспрямовані зміни у фінансовому стані підприємства. Зниження фінансової стійкості, з одного боку, і підвищення ділової активності та ліквідності, з другого. Реалізована продукція зросла майже у 3 рази: з 621165 тис. грн. у 2014 році до 1763188 тис. грн. у звітному 2018 році. В наслідок такої стрімкої динаміки обсягів реалізованої продукції покращились більшість якісних показників виробничо-господарської діяльності підприємства. Майже у 3 рази збільшився середньорічний виробіток реалізованої продукції на 1 ПВП, на 90,2 % зросла фондівдача ОВФ. Прибуток від реалізації продукції зріс в 2,4 рази та склав у звітному 2018 році 257 млн. 409 тис. грн. проти 76 млн 78 тис. грн. у базовому 2014 році. Коефіцієнт абсолютної ліквідності в звітному році збільшився на 31%, а коефіцієнти швидкої та загальної ліквідності навпаки зменшились, на 7 та 9,6% відповідно. Коефіцієнти фінансової стійкості ПАТ «Одескабель» також в звітному році знизились. Коефіцієнти ділової активності (коефіцієнт оборотності активів, коефіцієнт оборотності власного капіталу, коефіцієнт матеріальних запасів та фондівдача) у 2018 році порівняно з 2016 збільшились, що є позитивною тенденцією, та вказує на раціональне використання, але зменшився коефіцієнт оборотності оборотних засобів.

5. Аналіз складу та структури виробництва продукції ПАТ «Одескабель» показав, що у загальному обсязі виробництва кабельної продукції у вартісному виразі ПАТ «Одескабель» за період з 2014 по 2018 роки, не зважаючи на коливання у обсягах виробництва в натуральному виразі, спостерігається чітка позитивна тенденція росту. Найменший обсяг виробництва кабельної продукції склав 415,5 млн. грн у 2014 році, а найбільший – 1792,3 млн. грн у 2018 році. Аналіз структури виробничої програми кабельної продукції у вартісному виразі ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель» за період 2014-2018 рр. показав, що найбільшу частку у структурі виробництва в вартісному вираженні до звітного 2018 року займають кабелі для структурованих кабельних мереж (LAN кабель), але за 2018 рік найбільшу частину в обсягу виробництва у вартісному виразі зайняли кабелі та дроти силові. У 2018 році, порівнюючи с 2014 роком, у структурі виробничої програми ПАТ «Одескабель» зросла частка кабелів та дротів силових (на 24,01%), але зменшилась частка LAN кабеля (на 11,28%), а також волоконно-оптичного кабелю (на 12,73%), у зв'язку із світовим дефіцитом на оптичне волокно, яке є основним матеріалом для виготовлення ВОК.

6. Аналізуючи конкурентоспроможність продукції ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель» були спрогнозовані ціни за видами кабелю на 2019 рік. Аналіз динаміки прогнозованої ціни на 1 км за видами кабелю на 2019 рік показав цілком позитивну динаміку. Порівнюючи ціни з 2018 роком, ми бачимо, що по кожному з видів кабелю середня ціна за 1 км збільшується. Таким чином, ціна на волоконно-оптичний кабель збільшилась на 16,43%, на кабелі та дроти силові на 21,8%, а на кабелі для структурованих мереж (LAN-кабель) на 20,13%. Загальна позитивна тенденція збільшення середньої ціна за 1 км за всіма видами кабелю свідчить про те, що конкурентоспроможність продукції підприємства ПАТ «Одескабель» у 2019 році зросте. Так же нами була проаналізована конкурентоспроможність продукції ПАТ «Одескабель» серед підприємств-конкурентів. За даними експертних оцінок, ми побачили, що продукція ПАТ «Одескабель» є конкурентоспроможною за всіма видами кабелю. Аналізована продукція знаходиться на високому рівні та займає позиції лідера, поступаються лише кабелі та дроти силові.

7. Нами був структурований системний підхід управління конкурентоспроможністю та виокремлення блоку «оптимізації прямих матеріальних витрат», використання якого дозволить ПАТ «Одескабель» при найкращому співвідношенні ціни та якості максимізувати прибуток.

8. Було запропоновано структурування процесного методу управління конкурентоспроможністю, за допомогою алгоритму ефективної програми Єгупова та Літвінової. Також у контексті планування, був запропонований захід по модернізації екструзійної лінії для виготовлення ЛАН-кабелю.

АНОТАЦІЯ

Закар'ян Є.Ж., «Теоретико-методичні та організаційні основи управління конкурентоспроможністю продукції» кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка та стратегія розвитку підприємства», Одеський національний економічний університет м. Одеса, 2019 рік.

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель».

У роботі розглянуто: основні складові управління конкурентоспроможністю продукції підприємства, розвиток підходів управління конкурентоспроможністю продукції та методи оцінки конкурентоспроможності продукції підприємства.

Проаналізовано фінансово-господарську діяльність, а також склад та структуру виробництва продукції ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель», проведений аналіз конкурентоспроможності продукції підприємства.

Обґрунтовано підходи управління конкурентоспроможністю продукції на ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель», структуровано системний та процесний підходи управління конкурентоспроможністю продукції.

Ключові слова: конкурентоспроможність, конкурентоспроможність продукції, управління конкурентоспроможністю, кабельно-провідникова продукція.

ANNOTATION

Zakaryan E.Zh., "Theoretical, methodological and organizational foundations of product competitiveness management" qualification work for obtaining a master's degree in the specialty "Entrepreneurship, trade and stock exchange activity" under the master's program "Economics and strategy of enterprise development", Odessa National Economic University of Odessa, 2019.

The Master's qualification work consists of three sections. The object of study is PJSC "Odessa Cable Plant" "Odeskabel".

The paper considers the main components of enterprise product competitiveness management, the development of product competitiveness management approaches, and methods for assessing enterprise product competitiveness.

The financial and economic activity as well as the composition and structure of production of products of the PJSC "Odessa Cable Plant" "Odeskabel" are analyzed, the competitiveness analysis of the production of the enterprise is carried out.

Approaches of product competitiveness management at PJSC "Odessa Cable Plant" "Odeskabel" are substantiated, systematic and process approaches of product competitiveness management are structured.

Keywords: competitiveness, product competitiveness, competitiveness management, cable-conduction products.